

NOTÍCIES

Josep Massot i Muntaner (1941-2022), in memoriam

Josep Massot i Muntaner (tercer per la dreta), amb la rectora Montserrat Casas i professors de la UIB durant la signatura d'un conveni de col·laboració (16 de maig del 2008). (Font: UIB)

El passat 24 d'abril va morir a Montserrat Josep Massot i Muntaner, un dels intel·lectuals més transcendents de la història dels territoris de parla catalana. Josep Massot va néixer a Palma el 3 de novembre de 1941. Des de molt jove va manifestar una ferma vocació pels estudis humanístics, incentivada per l'espectacular biblioteca familiar i la relació dels seus pares amb els principals escriptors i investigadors de la Mallorca de postguerra. Estudià Filologia Romànica a la Universitat de Barcelona (1958-63), formació que combinà amb els cursos impartits als clandestins Estudis Universitaris Catalans. D'aquesta manera, adquirí una sòlida formació metodològica i encetà unes primeres recerques centrades en la cultura medieval i tradicional, encara que, paral·lelament, desenvolupà un interès creixent per la història social, política i religiosa del segle XX. El seu ingrés al monestir de Montserrat (1962) consolidà l'enfocament

pluridisciplinari de les seves investigacions, que des de llavors combinarien matèries tan variades com la història, la llengua, la literatura, l'etnologia i la musicologia. A més a més, excel·lí com a promotor cultural i editor. En aquest sentit, cal destacar l'extraordinari impuls que va donar a les Publicacions de l'Abadia de Montserrat –que dirigí des del 1971– i la seva tasca al capdavant de revistes d'alta cultura, com *Randa* i *Llengua i Literatura*.

Amb tot, des del decenni dels setanta, fou singularment valorat per les seves essencials contribucions al coneixement de la Guerra Civil a les Illes Balears. A partir del seu primer llibre sobre el tema (*La Guerra Civil a Mallorca*. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona, 1976), Massot edificà un monumental corpus historiogràfic sobre el període 1936-39, amb una trentena de monografies que han constituït aportacions de primeríssim ordre al relat general sobre el conflicte bèl·lic, tot consolidant-lo com un dels grans especialistes europeus sobre el tema. De la seva obra historiogràfica, cal posar en relleu, així mateix, el seu extraordinari rigor metodològic i l'elaboració d'un model de construcció estilística dels textos històrics en llengua catalana que ha tingut una enorme incidència entre els historiadors contemporanistes.

Josep Massot va tenir una vinculació molt estreta amb la Universitat de les Illes Balears. Al marge de la seva col·laboració i amistat amb nombrosos investigadors de la nostra universitat, participà en dues ocasions (1987 i 1989) en el Seminari d'Ideologies i Moviments Socials organitzat per l'àrea d'Història Contemporània i impulsà les col·leccions «Biblioteca Marian Aguiló» i «Biblioteca Miquel dels Sants Oliver», coeditades per les Publicacions de l'Abadia de Montserrat i el Departament de Filologia Catalana i Lingüística General. El 18 de juny de 1999 fou investit com a doctor honoris causa de la UIB a proposta conjunta dels departaments de Ciències Històriques i Teoria de les Arts, i de Filologia Catalana. Encara ben recentment, va tenir la gentilesa de col·laborar amb *Mayurqa* acceptant –malgrat les seves múltiples ocupacions– d'elaborar un informe sobre un article com a avaluador extern; com era habitual en ell, va dur a terme una tasca precisa, minuciosa i constructiva. Tant de bo que el seu llegat inspiri els futurs investigadors!

David Ginard
Universitat de les Illes Balears